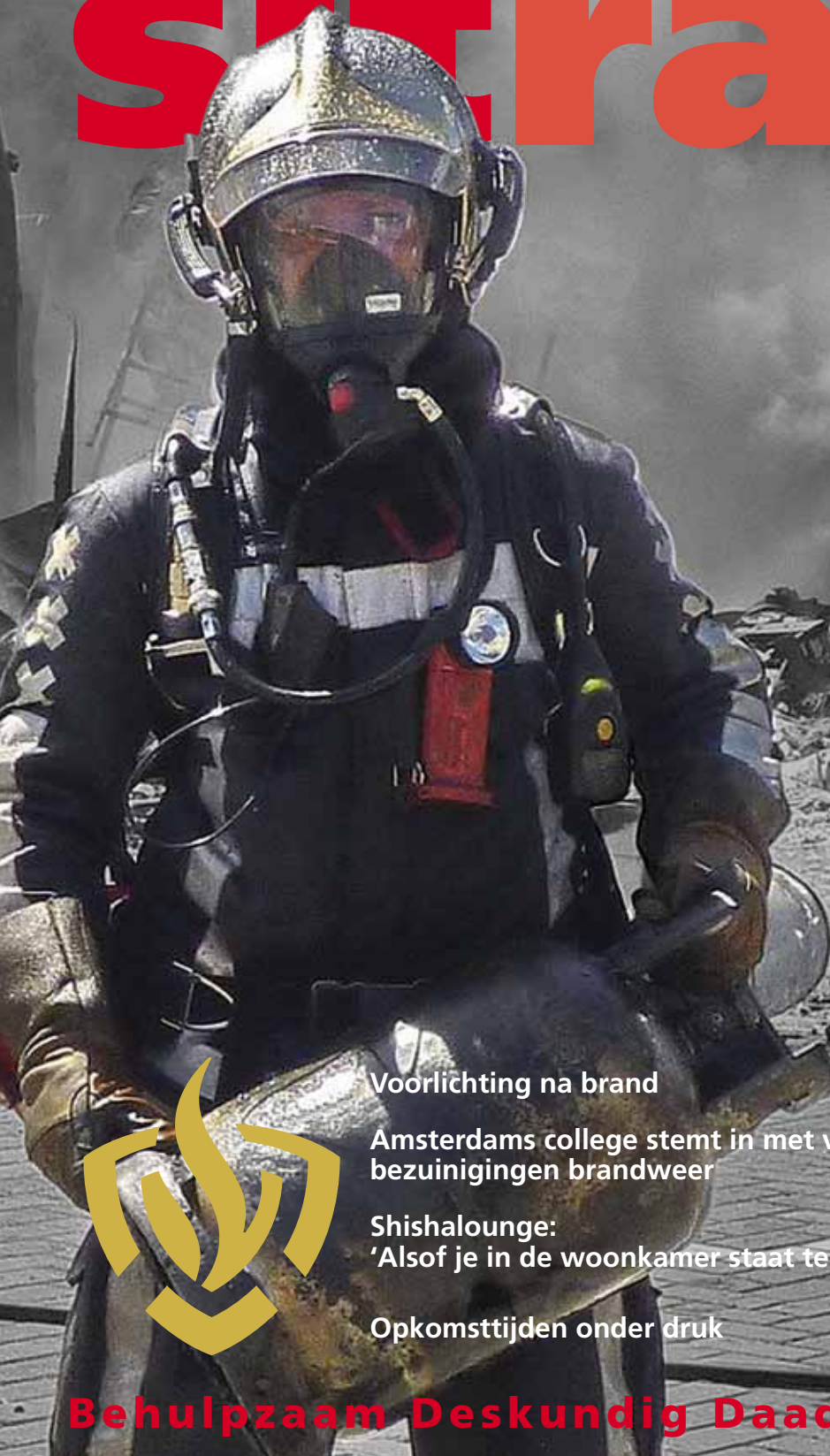

sitrap

Voorlichting na brand

Amsterdams college stemt in met voorstel
bezuinigingen brandweer

Shishalounge:
'Alsof je in de woonkamer staat te barbecueën'

Opkomsttijden onder druk

Behulpzaam Deskundig Daadkrachtig

INHOUD

De commandant aan het woord 3

Voorlichting na brand 4

Amsterdams college stemt in met voorstel bezuinigingen brandweer 6

Ome Ed 8

Dreamnight at Artis 9

Shishalounge: 'Alsof je in de woonkamer staat te barbecueën' 10

Elektrische auto's – alweer? 12

Leren in Liverpool 14

Toeters en bellen 16

Opkomsttijden onder druk 18

Lezersaanbieding 20

10

12

6

9

18

Colofon

Sitrap is een uitgave van Brandweer Amsterdam-Amstelland en wordt verspreid onder alle personeelsleden en relaties.

Oplage:
2.000

Hoofdredactie:
Annette de Wolde

Eindredactie:
Elke van den Hout

Aan dit blad werkten mee:
Gerard Koppers
Paul de Lange
Jeroen Nan
Ed Oomes
Emma Versluijs

Vormgeving:
Brink & de Hoop
Amsterdam

Druk:
Drukkerij De Bink
Leiden

Op de cover: Hoofd Brandwacht Stefan Grimmink tijdens een brand in de Dadelpalmstraat in Amsterdam Zuidoost. Drie schuurtjes staan in brand. De bewoonster was in één van de schuurtjes aan het koken, maar was hierbij even weggelopen.

Foto cover:
Ron Keijzer

Redactieadres:
Karspeldreef 16
1101 CK Amsterdam
Telefoon: (020) 555 66 21
Fax: (020) 555 68 63
E-mail: sitrap@brandweeraa.nl

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of kenbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Kopij volgend nummer 1 augustus 2011

Volg Brandweer Amsterdam-Amstelland nu ook op Twitter:
www.twitter.com/BrandweerAA

©2011 Brandweer Amsterdam-Amstelland

DE COMMANDANT AAN HET WOORD

Na maanden van onrust, is er nu helderheid. Het bestuur van Amsterdam heeft de knoop doorgehakt over de bezuinigingsmaatregelen die Brandweer Amsterdam-Amstelland moet doorvoeren. Dat maakt het nog steeds niet leuker om te bezuinigen, maar het geeft wel rust in die zin, dat iedereen nu weet wat we moeten doen. Verderop in deze Sitrap leest u hier meer over.

De periode die achter ons ligt, was er een van toewerken naar het moment dat er een besluit werd genomen. In het korps was veel onrust en in de media verschenen diverse berichten over onze bezuinigingen, die niet allemaal klopten. Dan is het vervelend dat je geen duidelijkheid kunt geven. Natuurlijk hebben we er alles aan gedaan om in ieder geval het proces zo helder mogelijk te vertellen en de maatregelen die zijn voorgesteld zo goed mogelijk uit te leggen om spookverhalen te voorkomen. Maar dat lukte helaas niet altijd en daarom ben ik blij dat we nu alleen nog maar met feiten te maken hebben.

Dat betekent natuurlijk niet dat het vanaf nu gemakkelijk is. Integendeel, pas nu gaat het korps het echt voelen. En voor velen zal het pijn doen, omdat brandweermensen staan voor hun vak en van mening zijn dat de maatregelen ten koste gaan van de veiligheid. Ik heb uiteraard begrip voor deze gevoelens, maar het verandert niets aan de situatie. Er moet nu eenmaal bezuinigd worden en het enige dat ik kan doen is ervoor zorgen dat die veiligheid op peil blijft. En dat kan ook, nu we de kans krijgen om daarin te investeren. Verandering betekent niet automatisch verslechtering, het gaat erom dat we verstandig veranderen.

Als je ziet hoe de brandweer in Liverpool de afgelopen jaren veranderd is van een repressief gerichte organisatie naar een modern korps waarin (Brand)veilig leven een enorme rol speelt, dan ben ik ervan overtuigd dat ook in Amsterdam-Amstelland en de rest van Nederland nog grote stappen te maken zijn in het veiliger maken van onze samenleving. Dat is een proces dat tijd nodig heeft en door de bezuinigingen moeten we sneller dan we wellicht willen, maar het biedt ook kansen om de eerste forse stappen te zetten.

De veranderingen zijn onomkeerbaar. In de maatregelen is specifiek rekening gehouden met (Brand) veilig leven, daarin zal worden geïnvesteerd. Die koers zou het korps overigens ook zonder bezuinigingen gaan varen. Het is nu vooral belangrijk om met elkaar in gesprek te blijven. Om zorgen te uiten en die proberen weg te nemen. Om begrip en draagvlak te creëren, om gemotiveerd te blijven. Om geloof te blijven houden in de toekomst. Om te kunnen blijven samenwerken. Dat is altijd de grote kracht van de brandweer geweest en dat is het nog steeds. Samen de schouders eronder, hoe zwaar de klus ook is. We verkeren in zwaar weer, maar zolang we bij elkaar blijven en ons blijven inzetten voor datgene waar we voor staan, ben ik ervan overtuigd dat we alles het mooiste beroep van de wereld houden.

*Caroline van de Wiel
Commandant Brandweer Amsterdam-Amstelland*

Patrick Nugter en Marthijs Veltman

Voorlichting na brand

Voorlichting geven nadat er brand is uitgebroken. Dat klinkt als het paard achter de wagen spannen, maar het is een effectieve manier om aandacht te krijgen van burgers. Vorig jaar startte het korps in samenwerking met de Brandwonden Stichting een pilot waar ze burgers voorlichting gaven nadat er een woningbrand was uitgebroken in hun omgeving. De voorlichting werd op informele wijze gegeven door twee brandwachten in uitrukpak, met succes. 'Mensen zijn ontvankelijk als ze brand zelf of van dichtbij hebben meegemaakt.'

Door: Jolanda Haven

Winst

'Als het kalf verdronken is, dempt men de put'. Een bekend gezegde dat vaak opgaat, ook in de wereld van de rampenbestrijding. Na Volendam en Enschede zijn verschillende maatregelen getroffen om dergelijke situaties te voorkomen. Pas als er wat gebeurt, gaat het roer om of komt het besef dat het anders moet. En zo gaat het ook bij burgers. Als ze zelf brand hebben meegemaakt of wanneer in hun directe omgeving brand is

geweest, staan zij open voor informatie en voorlichting over brandveiligheid, zo blijkt uit het project 'Voorlichting na brand' van Brandweer Amsterdam-Amstelland. In samenwerking met de Brandwonden Stichting is een half jaar lang voorlichting gegeven aan bewoners in Amsterdam-West kort nadat er een woningbrand was uitgebroken in die wijk. Amsterdam-West is een zogenaamde 'hoog risicowijk' waar veel winst te halen valt. Gemiddeld zijn er jaarlijks 550 woningbranden in Amsterdam-

Amstelland waar slachtoffers bij te betreuren zijn. Doel van het project is dat burgers meer kennis krijgen over brandveiligheid door ze te attenderen op de gevaren en gevolgen van brand om zo het aantal branden en slachtoffers van woningbranden terug te dringen. De Brandwonden Stichting heeft samen met het korps een plan van aanpak geschreven en heeft er externe partners bij betrokken, zoals de NVBR, het NIFV, de Vrije Universiteit van Amsterdam en de Stichting Consument en Veiligheid.

Voorlichtingsbijeenkomsten

In totaal zijn er twintig bijeenkomsten georganiseerd. Tien zijn gegeven door twee brandwachten van kazerne Teunis en de andere tien door consultants van de Brandwonden Stichting. De inhoud en de strekking van de voorlichting waren gelijk. 'De brandweer scoorde het hoogste cijfer', vertelt Patrick Nugter trots. Nugter is brandwacht en verzorgde samen met collega

Brand in wasmachine

brandwacht Marthijs Veltman de voorlichtingsbijeenkomsten. 'Wij stonden er in ons uitrukpak met de bekende bretels, dat maakt indruk hebben we gemerkt.' Het liefst stonden de heren er in een brandweerpak dat nog naar rook stonk. 'Dat vinden de mensen prachtig. En een brandweermantel op tafel met zwarte roetvegen maakt het plaatje helemaal compleet.'

Het project is vanuit de praktijk opgesteld. Nugter: 'Informeel, op basis van onze eigen kennis en ervaring hebben we voorlichting gegeven.' Aangezien op de bijeenkomsten praktisch voorlichting wordt gegeven, hebben de brandwachten geen specifieke cursussen hoeven volgen, wel hebben ze een presentatietraining gekregen.

IJzer smeden als het heet is

'Je moet het ijzer smeden als het heet is', vertelt Nugter. 'De burgers in de omgeving van een woningbrand zijn benaderd via buurtverenigingen en -netwerken. Dat is de beste manier, zo blijkt.'

Voordat de brandwachten vertellen over de betreffende brand en voorlichting geven, leggen ze eerst in

grote lijnen uit wat de brandweer doet. 'Omdat we ingaan op de brand in de betreffende buurt, is een grote rol weggelegd voor Team Brandonderzoek', gaat Nugter verder. 'Door hun onderzoek kunnen wij vertellen wat de oorzaak was, ondersteund met beeldmateriaal. Beeld werkt altijd goed.'

Opvoedkundig advies en humor

'We leggen ook uit dat de twee grootste veroorzakers van brand menselijk handelen en falend apparaatuur zijn', zo gaat Veltman verder. Bij menselijk handelen laten de brandwachten foto's zien van bepaalde situaties die gevaarlijk kunnen zijn. De bezoekers moeten ontdekken wat er fout kan gaan. 'Als ze het goed raden, steken we een kaars aan die we op het eind van de presentatie op drie verschillende manieren doven op basis van de branddriehoek', aldus Veltman. 'Zo zien ze met eigen ogen hoe brand gedoofd kan worden en wordt de branddriehoek weer even herhaald.' Interactie tijdens de voorlichting is belangrijk, volgens Nugter. 'Als wij een uur lang alleen maar informatie geven, haken de mensen snel af.' Er

is ruimte voor humor, maar wel met een informatieve serieuze ondertoon. Kinderen zijn een risicogroep, weet Nugter, en dus geven ze ook opvoedkundig advies. 'We merken dat onze voorlichting veel los maakt bij mensen', vervolgt Veltman. 'Na afloop krijgen we allerlei vragen, ook op technisch gebied. Hoeveel apparaten kan ik aansluiten op een stekkerdoos? Hoe en waar hang ik een rookmelder op? Maar ook een vrouw in een rolstoel vroeg hoe zij moest vluchten in geval van brand.'

0-meting

Voor aanvang werd een 0-meting uitgevoerd die na het project ter controle nog eens is uitgevoerd. Zeshonderd vragenlijsten zijn ingevuld om de kennis van burgers over brandveiligheid te toetsen. Daarnaast zijn alle deelnemers die de bijeenkomsten bezochten ongeveer twee maanden erna opnieuw benaderd. Uit de antwoorden bleek dat de kennis over brand is toegenomen. Ook waren de deelnemers zich meer bewust van de gevaren van brand en pasten ze hun gedrag aan. Zo zijn er veel meer mensen die een rookmelder hebben opgehangen. Een vluchtplan blijkt nog lastig, die hebben de meeste mensen vaak niet. 'Wij zijn zeer tevreden over de pilot', zo besluit Nugter. 'Het is voor ons een bevestiging dat op deze manier voorlichting geven effect heeft en dat geeft voldoening. Wij hopen daarom ook dat dit project landelijk wordt omarmd.' Het korps heeft in ieder geval de ambitie om voorlichting na brand in het korps te integreren. Nugter: 'Zelfs als we één mens ermee redden, is ons missie geslaagd.'

Uit *Brand&Brandweer*, juni 2011

Amsterdams college stemt in met

Begin juni stemde het college van de gemeente Amsterdam in met de voorstellen voor de bezuinigingen in het korps. Brandweer Amsterdam-Amstelland moet vanaf 2014 structureel 2,75 miljoen euro bezuinigen. Dit is het aandeel dat de brandweer heeft in de opgave van de gemeente Amsterdam om de komende jaren 208 miljoen euro te bezuinigen. Om de maatregelen verantwoord te kunnen doorvoeren, wordt ook geïnvesteerd. De gemeente maakt geld vrij voor oefenen en opleiden en voor (Brand)veilig leven. Burgemeester Van der Laan gaf op woensdag 8 juni een toelichting aan het personeel. Eind juni is het voorstel in de gemeenteraad behandeld.

Door: Jeroen Nan

Heldhaftig

Burgemeester Van der Laan: 'Brandweermannen zijn heldhaftig. Zij rennen een brandend huis in, terwijl normale mensen eruit vluchten. Daar kun je alleen maar bewondering voor hebben. Tegelijkertijd ontkomt ook de brandweer niet aan de bezuinigingen. Daar kunnen we geen uitzondering op maken. Wel kunnen we kijken of we het werk kunnen moderniseren, om én geld te besparen én het werk beter te doen. Met de brandweermannen en de korpsleiding sta ik er voor dat we daarbij geen concessies doen aan de veiligheid.'

Onvrede over bezuinigingen

Binnen het uitrukpersoneel blijft de onvrede over de bezuinigingen bestaan. Theo de Boer, spreekbuis van het personeel: 'Wij vinden nog steeds dat de maatregelen te ver gaan en een negatief effect hebben op de veiligheid. Binnenkort (in juni, red.) gaan we met de burgemeester in gesprek om onze visie op de zaken met hem te delen. Ik weet niet of we het eens worden, want de meningen liggen ver uit elkaar. Maar wij hechten er veel waarde aan dat de

burgemeester met ons, de mensen met praktijkervaring, die op straat staan om dag en nacht mensen te helpen, gaat praten om zo ook vanuit de werkvloer te horen wat er speelt en wat volgens ons de consequenties van de bezuinigingen zijn. In het verleden zijn rapporten verschenen over onder ander de noodzaak van de zevende man. De inhoud van dit rapport willen we graag met de burgemeester bespreken, omdat hier duidelijk uit blijkt dat we niet zonder deze zevende man kunnen omdat die van groot belang is voor de redtijd van mensen uit een brandende woning. Daarnaast blijven we er alles aan doen om te voorkomen dat er aan ons vak, en aan de veiligheid van de Amsterdammers wordt getornd. We zijn hiervoor ook bij diverse deelraden geweest om onze kant van het verhaal te vertellen en in bijvoorbeeld Zuidoost zijn zij erg geschrokken en delen ze onze zorgen.'

Veiligheid burgers in gevaar

Ook de Ondernemingsraad maakt zich zorgen. Barry Douma: 'Als vertegenwoordigende organisatie van het brandweerpersoneel vinden wij ook dat we de maatregelen niet kunnen accepteren. Ze gaan zo ver,

Foto's: Jaap Wais

Burgemeester Van der Laan licht de maatregelen toe.

dat wij vrezen voor de veiligheid en wat ons betreft blijft het uitgesloten dat het veiligheidsniveau van de burgers in gevaar komt. We zullen op 30 juni, als de raad het voorstel bespreekt, dan ook zeker van ons laten horen en onze vrees uitspreken. Natuurlijk moet er worden bezuinigd, dat begrijpen wij ook. Maar de manier waarop, zoals die nu op tafel ligt, daar kunnen wij ons niet mee verenigen. Ik verwacht dan ook nog wel dat er acties komen vanuit het brandweerpersoneel.'

De nieuwe brandweer

Parallel aan de bezuinigingen loopt de omvorming tot de 'nieuwe brandweer'. Daartoe kunnen de twee kazernes Rudolf en Anton in Zuidoost per 1 januari 2014 worden samengevoegd tot de eerste kazerne van de toekomst. Op deze kazerne

voorstel bezuinigingen brandweer

om een ruimte in lichterlaaie te zetten. In de jaren zeventig duurde dit nog 17 minuten. De tijd om te vluchten of te blussen is daarmee drastisch ingekort. De mogelijkheden van brandbestrijding worden daarmee beperkt. Brandpreventie is noodzakelijk en veel effectiever. De brandweer start daarom een campagne (Brand)veilig leven om de nadruk te leggen op de mogelijkheden om brand te voorkomen, of in geval van brand snel te handelen. Hiervoor wordt structureel 1 miljoen euro vrijgemaakt. Dit bedrag wordt besteed aan een combinatie van bewustwordingscampagnes en het bevorderen van het gebruik van brandmelders en sprinklers. In het buitenland zijn goede ervaringen opgedaan met deze aanpak, waarbij de brandveiligheid stijgt en de totale kosten voor de brandweezorg dalen.

wordt brand met inzet op de meest moderne wijze bestreden, ligt de nadruk op preventie en wordt in andere roosters dan het 24-uurs rooster gewerkt. Eind 2011 moet er een uitgewerkt voorstel liggen voor de inrichting van deze kazerne. Voorafgaand aan de samenvoeging van de kazernes wordt geïnvesteerd in de brandveiligheid in die wijken waar de brandweer later ter plaatse zal zijn, al blijven ook in dit gebied van de stad de aanrijdtijden binnen de wettelijke norm. Het gaat om seconden verschil. Uit een berekening voor de opkomsttijden bij het AMC in Amsterdam Zuidoost blijkt dat in de toekomstige situatie de brandweer nog steeds snel ter plaatse is. Een derde autospuit is dan na 10.39 minuten ter plaatse. In de huidige situatie is dit 9.50 minuten.

Theo de Boer vertaalt de emotie onder de brandweermensen

Brandveilig leven

Zelfs zonder de noodzakelijke bezuinigingen op de brandweer is een grotere nadruk op brandpreventie de komende jaren van groot belang. Door nieuwe bouwvormen, het gebruik van andere materialen in huis en een toename van synthetische meubels is tegenwoordig slechts 3 á 4 minuten nodig

Investeren

Commandant Van de Wiel is van mening dat de voorgestelde maatregelen verantwoord zijn. 'Er is heel gedegen onderzoek gedaan naar de gevolgen van de maatregelen. Daarom hebben wij de gemeente ook aangegeven dat er alleen bezuinigd kan worden als er ook wordt geïnvesteerd. Wanneer de zevende man verdwijnt, betekent dit een andere manier van optreden voor de repressieve collega's. Hier moeten zij eerst voor worden opgeleid en mee oefenen. Gelukkig heeft het college besloten dat hier inderdaad middelen voor worden vrijgemaakt, net zoals we kunnen investeren in (Brand)veilig leven. Daarmee ben ik ervan overtuigd dat we geen concessies aan de veiligheid hoeven te doen, wat ook onacceptabel zou zijn.'

Daar stond Hij, ietwat verongelukkig, nauwelijks de camera inkijkend. Eigenlijk was Hij op weg naar huis, maar Hij kon de kans niet laten lopen om direct zijn verhaal voor de televisie te doen.

Daarom liet Hij de auto zo goed en zo kwaad als het kon vlak na de slagboom parkeren en wurmde Hij zich uit het voertuig. Triomf spatte van de verslaggever, de hele avond staan wachten en net toen hij dacht dat hij Hem zou missen, stopte Hij toch en kwam zowaar eraan, klaar om bevrraagd te worden. Schwiiling, zou Wayne's World zeggen.

'Naar georganiseerde chaos, op weg naar succes', had Hij gedictreed, naast nog heel veel andere dingen. Eerlijk gezegd weet ik niet eens precies meer wat Hij antwoordde op de vragen van de verslaggever. Ik was vooral gefascineerd door de beelden, de plek, de gezichtsuitdrukkingen. De boodschap tussen de woorden door: hier stond wat te gebeuren, daar had het alle schijn van, zo veel was zeker.

'Weg van succes, de chaotische organisatie', dat was wat ik zag. Al helemaal toen daar ook nog Zijn schoothondjes arriveerden, in hele grote auto's die ze

Alleenheid

blijkbaar toch echt zelf mochten besturen. Ze gingen naast Hem staan, en keken op eenzelfde ernstige manier naar niets, ergens in de ruimte. Hier werd slechts geacteerd, hier speelde de tweede, misschien wel twaalfde akte van het bedrijf zich af, hier nam het plot een wending. Nu kon niemand meer terug, de tijd van de stille diplomatie was voorbij, oorlog moest er zijn.

'Resultaat zonder kwaliteit is saai; kwaliteit zonder resultaat is onzinnig', had Hij geschreven. Want kwaliteit met resultaat, dat was Hij, resultaat met kwaliteit. 'En zo is het', pantomimden zijn ball-terriers, want ze zeiden niets maar één ding was duidelijk: het was Zijn besluit. Die van Hem alleen. Van Hem alleen. Hem alleen. Alleen.

Alleen. Voor zover ik weet bestaat er in het Nederlands geen zelfstandig naamwoord van alleen. Alleenheid, zou het moeten zijn. Maar we noemen dat vaak eenzaamheid. Toch is eenzaamheid wat anders. Je kunt eenzaam zijn zonder een besluit te hoeven nemen. Alleenheid bestaat alleen bij de gratie van een te nemen besluit, een te maken beslissing. Natuurlijk, we maken allemaal beslissingen, elke dag. Zal ik mijn rooie onderbroek aantrekken of die zwarte? Neem ik een onsje Franse kaas, of za'k eens gek doen, ik neem anderhalf ons. Doe ik vandaag boodschappen of morgen? Dat zijn natuurlijk geen echte besluiten, hoewel soms best lastig, vooral de onderbroekkeuze. Echte besluiten worden niet gepland, ze dienen zich aan uit een soort van onvermijdelijkheid. Je voelt het van verre aankomen, maar je kunt niet ont-snappen. Jij bent hem, en jij hebt hem. Wie ooit voor dit soort besluiten heeft gestaan weet precies waar ik het over heb.

De essentie van een besluit kenmerkt zich door twee vragen. Doe ik de goede dingen, en doe ik de dingen goed? Het is daarbij van ondergeschikt belang of 'ik' alleen op jezelf slaat of ook op je team. Want jij beslist. Niemand anders. Doen we een binnenaanval of niet? Haal ik ze naar buiten of gaan we door? Laat ik evacueren of ramen en deuren sluiten? Moet ik een VOS 6 maken? (een VOS 6 is de alarmvorm voor een vliegtuigcrash met maximaal 250 mensen aan boord). Zetten we redding eigen personeel door of stoppen we er mee? Het zijn dit soort vragen die je in een fractie van een seconde op jezelf terugwerpen. De tijd lijkt opeens stil te staan, oneindig lang te duren. Toch heb je geen tijd, er is haast, er moet nu een besluit vallen. En jij moet hem nemen. Dat is geen eenzaamheid, dat is alleenheid. Alleenheid is namelijk ook kracht. Het geheim van alleenheid is dat je het samen doet. Maak jouw besluit die van allemaal. Alleenheid is zodoende wat je krijgt van anderen, om een besluit te nemen waarvan ze weten dat jij het kan. Omdat je dat in het verleden hebt laten zien. Eenzaamheid is wat overblijft als je alleenheid heeft gefaald.

Doe ik de goede dingen, en doe ik de dingen goed. Zo is de loop der dingen, en zo hoort hij te zijn. Doe ik de dingen goed, en doe ik de goede dingen is de foute volgorde. Het legt de nadruk op een kunde, een vaardigheid, die op het moment suprême slechts een kunstje blijkt te zijn. Dan loop je de kans heel erg goed met de foute dingen bezig te zijn. 'Hun hebben geen verstand van voetbal', zei Hij en de verslaggever beaamde het met graagte. Met zoveel graagte dat hij niet zag dat Hij Zijn alleenheid langzaam voelde overgaan in eenzaamheid.

Dreamnight at Artis, een onvergetelijke dag

Op vrijdag 3 juni was het weer zo ver: Dreamnight at Artis. Bij dit besloten feest waar zieke en/of gehandicapte kinderen samen met hun ouders, broertjes en zusjes een uitstapje naar de dierentuin maakten, was ook de brandweer aanwezig.

Door: Emma Versluijs

Samen met andere hulpdiensten brachten brandweermensen de kinderen met toeters en bellen naar Artis, waar zij exclusief toegang kregen tot de dierentuin. Ook in de dierentuin waren activiteiten georganiseerd om de kinderen een geweldige dag te bezorgen.

Niet alleen de brandweer uit Amsterdam-Amstelland was aanwezig, maar ook uit een aantal andere regio's. Jeffrey de Vos stond met een aantal collega's uit Nieuw-Vennep bij een spel waarbij de kinderen een 'brandje' moesten blussen. 'We bezorgen die kinderen een onvergetelijke dag. Daar doen we het voor.' Peter Koolhaas

(vrijwilliger Nieuw-Vennep, beroeps kazerne Dirk): 'Het is zo leuk om de kinderen blij te maken. Het is belangrijk dat dit gebeurt. Ieder kind is gek van de brandweer.'

De vrijwilligers van de BrOn stonden op de parkeerplaats om alle hulpdiensten te voorzien van eten en

drinken. 'We verzorgen de vrijwilligers van de hulpdiensten. Het is heel dankbaar om te doen. We mogen blij zijn dat we aan zoiets mee mogen werken', aldus Riekie Graeff.

Ook zorgden de vrijwilligers van de BrOn voor de coolbox en voor spuitspelletjes in de dierentuin. Willem Hulsenbosch (BrOn) was er voor het eerst bij. Hij stond bij een 'spuitsjoelbak' in de dierentuin. 'Je ziet die kinderen helemaal opfleuren, want het is schitterend voor ze. Vooral als die zwaailampen aangaan. Dat is het mooiste wat ze meemaken.'

Ook twee vrijwillige brandweermannen uit Zeist zorgden voor blije gezichtjes. De kinderen konden lekker spuiten met de brandweerslang. 'We doen dit voor de kinderen. We zitten bij de brandweer om mensen te helpen. Het geeft veel voldoening', aldus Louis van Ooijen.

Waterpijp met kooltjes

'Alsof je in de woonkamer staat te barbecueën'

De ploeg van kazerne Dirk rukte in februari dit jaar uit naar een koolmonoxidemelding in Amsterdam-West. Enkele dagen later kregen ze een melding van chemische stank, in hetzelfde stadsdeel. In beide gevallen bleek de oorzaak de verbranding van kooltjes in een shishabar, in combinatie met onvoldoende ventilatie.

Door: Elke van den Hout

Shishalounge

Een shishabar of shishalounge is een horecagelegenheid waar de bezoekers waterpijp roken in een ontspannen omgeving. In Amsterdam neemt de populariteit van shishabars snel toe. Gerrie Koning, bevelvoerder van kazerne Dirk was aanwezig bij beide incidenten. 'In februari hebben we een koolmonoxidemeting verricht bij een shishabar, nadat bij bovenburen de koolmonoxidemelder was afgegaan. Eerst zochten we naar de oorzaak bij de bewoners, maar daar was niks te vinden. We pasten de kubus toe, dus verder zoeken en inderdaad, in de shishabar troffen we een behoorlijke concentratie CO aan.'

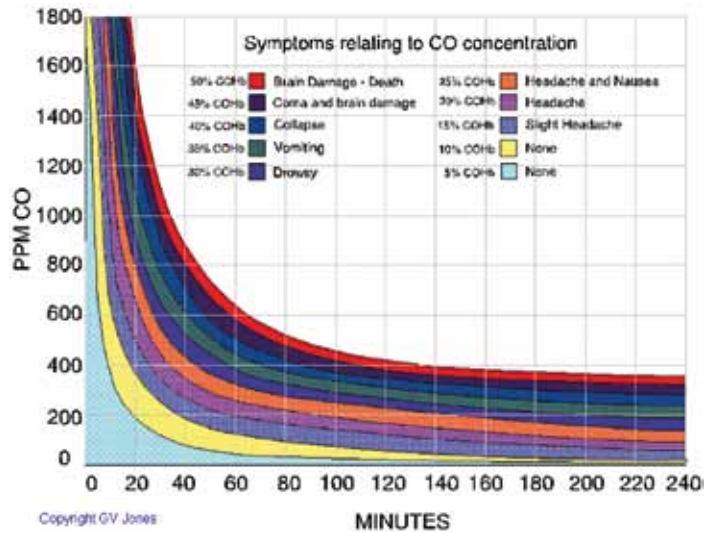
Shishabar

Direct ontruimen

De bar werd direct ontruimd. Dienst Binnenhuismilieu van de GGD plaatste koolmonoxidemeters in het horecabedrijf en in de woning erboven. Deze professionele meter meet 24 uur per dag de concentraties koolmonoxide. De bewoners kunnen er zelf ook op aflezen hoe hoog de concentratie CO op een willekeurig moment is en of er soms pieken optreden optreden. Uit de meetresultaten bleek, dat er regelmatig sprake was van een te hoog koolmonoxidegehalte. De shishabar werd tijdelijk gesloten, in afwachting van het aanbrengen van voldoende ventilatie. Koning: 'Als we uitrukken naar een meting voor koolmonoxide, is dit ook een bron waar we voortaan rekening mee moeten houden.'

Tabak met smaak

'Vanwege het gebruik van kooltjes (open vuur) in combinatie met een grote hoeveelheid pijpen, is er op deze locaties een aanzienlijke productie van koolmonoxide mogelijk' vertelt Jetty Middelkoop, Adviseur Gevaarlijke Stoffen bij Brandweer Amsterdam-Amstelland. 'Verder is de lucht van een waterpijp vaak indringend, door het gebruik

Tablel co concentrations symptoms. Bron: <http://www.e-inst.com/carbon-monoxide/safety>

van gearomatiseerde tabak, bijvoorbeeld appel of kaneel. In beide gevallen waren de panden niet uitgerust met een deugdelijke ventilatie. Dat leidde tot overlast voor de burens.'

Barbecueën in woonkamer

Koning: 'De uitbaters hebben eigenlijk geen idee hoe gevaarlijk het is. Je kunt het vergelijken met barbecueën in je eigen woonkamer. Goede ventilatie is het belangrijkste: effectieve afzuiging laten aanbrengen in de bar voorkomt een

hoop problemen.' De rookgassen zoeken hoe dan ook een weg naar buiten, desnoods via het plafond naar de burens. Middelkoop: 'De vraag is: hoe gaan de kooltjes uit? Als na afloop de uitbaters de kooltjes laten afkoelen, is er nog steeds verbranding en dus ontstaan van CO. Maar uitmaken met water maakt de kooltjes ongeschikt om nogmaals te gebruiken. Dat is een punt van aandacht.'

In de zomer

Advies van Jetty Middelkoop: 'Alert zijn, ook in de zomer, want koolmonoxidevergiftiging wordt vooral geassocieerd met stoken van de kachels in de winter. Maar lang douchen in zomer met een afvoerloze geiser of een shishabar met onvoldoende ventilatie kunnen ook veroorzakers zijn van verhoogde concentraties koolmonoxide. Het komt zelfs voor dat mensen hun barbecue binnen zetten wanneer het gaat regenen, om de hamburgers binnen lekker verder te laten garen of omdat ze de gloeiende kooltjes zo gezellig vinden.'

Koolmonoxide is een kleur-, geur- en smaakloos gas. Jaarlijks sterven in Nederland gemiddeld tien mensen door een koolmonoxidevergiftiging. Koolmonoxide komt vrij bij verbrandingsprocessen. Het wordt vooral gevormd bij onvolledige verbranding, dus onder omstandigheden waarbij te weinig zuurstof beschikbaar is. De grootste koolmonoxidebronnen binnenshuis in Nederland zijn keukengeisers en gasfornuizen. Maar ook gashaarden/kachels, centrale verwarmingsketels, combiketels, kolen- en stookinstallaties, open haarden en allesbranders kunnen een bron van koolmonoxide vormen in huis. Bovendien bevat tabaksrook koolmonoxide. In de binnenlucht kan koolmonoxide zich ophopen, vooral als er niet geventileerd wordt. (bron: Handboek binnenmilieu 2007 – RIVM).

Het allereerste paardloze voertuig van de Amsterdamse brandweer werd in 1902 als eerste-uitrukeenheden in dienst gesteld. Met vijf man, redgereedschap en de mogelijkheid van de waterleiding af te leggen was dit een publiekstrekker van de bovenste plank.

Na korte tijd bleek het mogelijk om grotere paardloze karren in te zetten. Daarmee werd een watertank en een complete bezetting vervoerd. Dit soort voertuigen heeft in Amsterdam dertig jaar dienst gedaan in vooral de oude kern.

Elektrische auto's - alweer?

Nieuwe ideeën en oude technieken bij de brandweer.

De kranten staan er weer vol mee: wel of niet stimuleren van elektrische auto's of zijn hybride auto's wel slim maar te duur? Precies dezelfde vragen speelden meer dan een eeuw geleden en ook toen nam de Amsterdamse brandweer het voortouw bij de nieuwe mogelijkheden.

Door: Gerard Koppers
Foto's: NBDC en Thijs Gras

Mechanische kracht

Nadat dankzij Jan van der Heijden eeuwenlang bluswater met de hand werd opgepompt uit open water en met veel moeite naar boven werd gespoten, kon in de tweede helft van de negentiende eeuw de stoommachine worden gebruikt om de pomp aan te drijven. Zo'n stoombrandspuit was een groot gevaarte en moest met paarden worden vervoerd. Het duurde nogal lang voordat het water op temperatuur was en de aanschaf was kostbaar. Vandaar dat ze alleen bij grotere korpsen in gebruik kwamen. Maar niet alleen pompen begon men mechanisch aan te drijven,

ook hele fabrieken, schepen en koetsen en karren. Bij met name de ontwikkeling van de voertuigbeweging barstte een felle concurrentiestrijd los tussen voorstanders van stoom, elektriciteit of ontplofend petroleum als bron van kracht. In ieder geval was het gebruik van paarden op zijn retour. Paarden kostten veel geld aan stalling, eten, gezondheid en management (al heette dat nog niet zo). Bovendien hadden ze soms een karakter, dat ze onbetrouwbaar kon maken. Een eigenschap die vooral de brandweer niet kon gebruiken.

Vooruitstrevende brandweer

De Amsterdamse commandant Meier, die in 1895 tijdens de 'wereldtentoonstelling' in zijn stad

ook een internationaal brandweercongres organiseerde, volgde de technische ontwikkelingen in het buitenland met argusogen. In 1898 reed men in Parijs al met paardloze voertuigen. In Hannover was men aan het experimenteren met karren, die door elektromotoren met grote accu's werden aangedreven. Tijdens de internationale brandweertentoonstelling in Berlijn werden ze getoond en men ging er meteen mee aan de slag. De hoofdbrandmeester voor Speciale Diensten (hoofd technische dienst, zeg maar) ging een paar weken naar Hannover en hielp de commandant Reichel daar met de ontwikkeling van automobiel-koolzuurspuiten. Dat waren paardloze karren met grote flessen koolzuur, dat gebruikt werd als uitdrijfgas voor de watertank. Ze waren bestemd voor de eerste aanval in afwachting van het inschakelen van de stoomspuiten of de waterleiding. Het werd een succes en na een eerste experiment met een slangenwagen (personeel, opzetstuk, slangen en redmateriaal) konden de koolzuurspuiten

Bij stoomspuiten werd de kracht van de stoommachine ook ingezet om het voertuig zelf voort te bewegen. Dat ging misschien niet snel, maar spaarde wel dure paarden en koetsiers uit.

Binnen tien jaar na de opening van de kazerne 'D' aan de Hont-horststraat in 1897 was het aanzien van de kazerne en de brandweer compleet veranderd door de automobilisering.

ingezet worden vanaf 1904.

Uiteindelijk hebben die karren het precies dertig jaar volgehouden.

Voor de stoomspuiten waren de elektromotoren en grote accu's niet even handig en daar werd de kracht van de stoommachine gebruikt voor de aandrijving van het voertuig. Net als bij de elektrische voertuigen was het nadeel vooral de beperkte actieradius, terwijl het variëren van de snelheid en kracht heel moeilijk was. Er kwam zelfs een auto-stoomspuit met elektrische aandrijving; het heette nog niet zo, maar dat was dus een 'hybride' voertuig.

Ondertussen werd driftig gewerkt aan de ontwikkeling van een betrouwbare explosiemotor en vlak voor de Eerste Wereldoorlog was men zo ver. Een chassis met een draagvermogen van ongeveer drie ton met een verbrandingsmotor, waarop een mannetje of tien, een berg materiaal, slangen, ladders én een pomp konden worden vervoerd. De revolutionaire uitvinding van de centrifugaalpomp, waarmee de ronddraaiende beweging van de automotor redelijk makkelijk via een kracht-afnemer kon worden overgebracht, deed de rest. Het pleit was beslecht in het voordeel van de benzinemotor.

Andere kazernes

De automobiel-brandspuiten, kortweg 'autospuiten', werden zo snel mogelijk ingevoerd in Amsterdam. Vooral de snelheid (wel 40 km/uur!) en de grote actieradius voor de in 1921 te annexeren buitengebieden maakten de autospuit tot het ideale brandweergereedschap.

Maar ook de voorgangers, de elektrische automobielen en stoomauto's, veranderden het aanzien van de brandweer aanzienlijk. Toen in 1912 de nieuwe kazerne 'V' aan de Dapperstraat werd gebouwd, was daarin géén stal ontworpen. Wél een accu-laadstation. Dankzij het vernieuwde krachtige elektriciteitsnet, dat vanaf 1904 operationeel was, konden de grote accu's snel opgeladen worden.

Toch werd de kazerne 'V' als een van de eerste voorzien van een benzine-automobiel-brandspuit. Door de gebiedsuitbreidingen was de Ringvaart niet langer de gemeentegrens, maar het kermisterrein bij Diemen, waar later een heel stadion zou verrijzen.

Net als de taxi's in Amsterdam kort daarvoor ging de brandweer vanaf 1904 over op paardloze voertuigen. Zelfs de ambulancedienst volgde al in 1908. Het beeld van de straat werd onomkeerbaar anders. 'Vooruitgang' heet dat.

De kazerne 'V' aan de Dapperstraat was al in 1912 de eerste brandweerkazerne zonder stallen. In 1924 werden de laatste paarden bij de Amsterdamse brandweer afgeschaft.

Een vroeg staaltje van multidisciplinaire samenwerking: de Ambulancedienst van de Geneeskundige Dienst schakelde in 1908 over van rijwielbrancards op elektrische ambulances dankzij de samenwerking met de technuten van de brandweer.

Leren in Liverpool

In Nederland groeit (Brand)veilig leven langzaam uit de kinderschoenen. Het begrip begint steeds meer vorm te krijgen en in Amsterdam-Amstelland worden diverse activiteiten ondernomen om het intensiveren van brandveiligheid concreet vorm te geven. Groot voorbeeld hierin is Liverpool, waar de brandweer al jaren niet anders doet dan mensen bewust maken van het belang van brandveiligheid en hun eigen verantwoordelijkheid daarin. In maart bracht een delegatie van Brandweer Amsterdam-Amstelland, bestaande uit brandwachten, bevelvoerders en managers, een bezoek aan hun collega's in Mercyside.

Door: Jeroen Nan

Daling aantal slachtoffers

Plaatsvervangend commandant Ricardo Weewer: 'De resultaten die in Liverpool zijn behaald bewijzen de kracht van (Brand)veilig leven. Het aantal slachtoffers bij woningbranden, maar ook het aantal woningbranden an sich is daar enorm gedaald. Daarom zijn we met een brede vertegenwoordiging van het korps op werkbezoek te gaan. Ik kan zelf de kazernes langs gaan en het verhaal vertellen, maar wat is er mooier dan het met eigen ogen zien en te horen van de mensen die het doen?'

Verplicht aantal huisbezoeken

Bevelvoerder André de Ruiters kijkt met een prettig gevoel terug op het bezoek. 'Het was erg leerzaam om te zien wat ze in tien jaar tijd hebben bereikt. Ook de samenstelling van de delegatie was erg goed. Het is leuk om ook eens met collega's van het hoofdkantoor over het brandweervak en de ontwikkelingen daarin te bespreken. (Brand)Veilig leven is niet alleen van de kazernes, net zoals het niet alleen van het hoofdkantoor is. We moeten het samen doen en daarom zijn dit soort bezoeken waardevol.' De Ruiters heeft in Liverpool veel geleerd over de manier waarop men daar met 'community safety' bezig is. 'Michael Hagen gaf een presentatie waarin veel successen naar voren kwamen, maar ik was vooral ook benieuwd naar de ervaringen van de collega's op de werkvloer. Daaruit leerde ik dat ze zeker positief zijn over de nieuwe manier van werken, maar dat er ook wel wat haken en ogen aanzitten. Bijvoorbeeld het verplichte aantal huisbezoeken dat ze moeten afleggen. Ik denk dat we na dit bezoek goed moeten kijken

welke dingen we wel en welke we niet kunnen overnemen. We moeten onze eigen weg zoeken in de manier waarop wij (Brand)Veilig leven kunnen gaan invoeren.'

Positief en kritisch

De Ruiters werkt op één van de twee kazernes in Amsterdam Zuidoost, die gaan verdwijnen om plaats te maken voor één nieuwe kazerne. Op deze kazerne gaat (Brand)Veilig leven een heel belangrijke rol spelen. 'Daarom ben ik ook blij dat in Liverpool ben geweest. Dat de brandweer moet veranderen is helder. Dat betekent niet altijd dat ik het met die veranderingen eens ben, maar dat zijn zaken waar ik geen invloed op heb. Ik vind het wel belangrijk om die veranderingen positief te benaderen, zonder overigens mijn kritische blik te verliezen. Maar juist daarom vind ik het belangrijk om me in het onderwerp te verdiepen. Om positief gestimuleerd te worden en om gefundeerd kritisch te blijven. In Liverpool heb ik dingen gezien die we in ons korps zouden kunnen overnemen, maar ik vind wel dat we heel goed moeten

kijken naar hoe we de vertaling naar Amsterdam-Amstelland kunnen maken. Daar moeten we over in gesprek blijven, met alle lagen van de organisatie.'

Arbeidsvoorwaarden

Jolanda Farenhorst houdt zich binnen Brandweer Amsterdam-Amstelland bezig met arbeidsvoorwaarden en was ook in Liverpool. '(Brand)veilig leven heeft natuurlijk ook invloed op de arbeidsvoorwaarden. We hebben uitgebreid gesproken met de korpsleiding van Merseyside over hun manier van inroostering, hoe hun keuze tot stand is gekomen en in de loop der jaren is gegroeid. Ondanks het feit dat de Amsterdamse situatie veelal niet vergelijkbaar is, heb ik er veel geleerd. Het kan ook anders en dat hoeft niet slecht te zijn; andere roosters, zelfinroostering, andere vergoedingen, etcetera. Daar zijn verschillende mogelijkheden voor. Ik ben teruggekomen met veel inspiratie om hier goed over na te denken en te onderzoeken hoe we in Amsterdam-Amstelland ons voordeel kunnen doen met wat we in Merseyside hebben geleerd.'

Toeters en bellen

In de rubriek Toeters en bellen staan mensen uit verschillende onderdelen van Brandweer Amsterdam-Amstelland 'tegenover' elkaar. Deze keer de jeugdbrandweer en een reünist.

Door: Emma Versluijs

Niels & IJsbrand

Niels Tenhagen, 18 jaar en IJsbrand Terpstra, 17 jaar zitten bij de jeugdbrandweer in Amstelveen. IJsbrand komt uit Amstelveen en Niels komt elke week vanuit Aalsmeer op de fiets naar de kazerne in Amstelveen, want Amstelveen is de enige kazerne uit het korps met een jeugdbrandweer. Beiden begonnen ze op hun twaalfde en moeten inmiddels, met pijn in hun hart, alweer bijna afscheid nemen.

Waarom bij de (jeugd)brandweer?

IJsbrand: Toen ik op de basisschool zat, was er een open dag waar de jeugdbrandweer bij was. Het sprak me direct aan. Toen ik er eenmaal bij zat, had ik meteen het gevoel van 'hier moet ik blijven'.

Niels: Mijn opa was brandweerman en zijn verhalen vond ik altijd al erg leuk. Toen ik iets over de jeugdbrandweer in de krant las, was ik om: ik ging bij de jeugdbrandweer.

Wat doet de jeugdbrandweer?

Niels: We oefenen elke dinsdagavond en leren dan dingen die echte brandweermannen ook moeten kunnen, zoals blussen en slangen rollen. We oefenen bijvoorbeeld met vlammenborden, omdat met echt vuur te gevaarlijk is.

IJsbrand: We oefenen in de praktijk, maar we krijgen ook theorielessen. Deze lessen kunnen bijvoorbeeld gaan over gevaarlijke stoffen. Naast de oefenavonden hebben we ook wedstrijden waarin we alles wat we hebben geleerd, kunnen toepassen.

Niels Tenhagen (links) en IJsbrand Terpstra (rechts)

Hoogtepunt

Niels: Het is lastig om één moment uit te kiezen, want we hebben veel leuke dingen gedaan. Doordat we een hechte vriendengroep zijn geworden, is het altijd erg leuk om met elkaar om te gaan. Wat me zo aantrekt in de brandweer, is de spanning van het onwetende. Als je ergens binnenkomt voor een oefening of wedstrijd is het altijd weer spannend. Dat geeft echt een kick.

IJsbrand: De eerste wedstrijd met hogedruk was erg leuk en spannend. Verder vind ik het leuk dat we zoveel leuke dingen doen met elkaar. Het is een mooi gevoel om erbij te zitten. Het geeft een zekere spanning met het gevoel dat er van alles kan gebeuren.

Toekomst

Niels: Ik wil graag bij de vrijwillige brandweer. Helaas kan dit nu niet omdat ik in Leiden een opleiding doe en in Aalsmeer woon. Zodra het mogelijk is, ga ik zeker bij de 'echte' brandweer. Gelukkig mag ik nu nog een jaartje bij de jeugdbrandweer blijven, vooral ook om te helpen. Zonder de jeugdbrandweer val ik echt in een zwart gat.

IJsbrand: De brandweer is veel meer dan een hobby. Ik wil graag vrijwillige brandweerman worden. In verband met school kan dit bij mij ook nog niet, maar ik ben het in de toekomst zeker van plan. We willen graag de overstap maken naar echt vuur...

Tip aan reünist Hans Borgman?

Niels & IJsbrand: wij denken niet dat we advies kunnen geven aan iemand die zo lang in het vak heeft gezeten. We willen hem wel graag vragen wat hij van de jeugdbrandweer vindt.

Hans Borgman

Waarom bij de brandweer?

De vader van een vriend zat bij de brandweer. Zijn verhalen spraken me erg aan. Van de ene kant omdat het een sportieve baan is, maar ook vanwege de functie in de maatschappij. Het is echt een complete baan: het werk, de sfeer en het sporten. Het werk brengt een speciale sfeer met zich mee en de collega's voelen echt als familie. Vroeger gingen we ook vaak buiten ons werk nog met elkaar om. Volgens mij is dit tegenwoordig minder geworden, omdat niet iedereen meer in Amsterdam woont.

Wat gedaan?

Op mijn 23e ging ik in opleiding om brandwacht te worden. Later ben ik hoofdbrandwacht geworden en uiteindelijk ook nog brandmeester. Als brandweerman heb ik altijd in de uitrukdienst gezeten. Op mijn 55^e ben ik gestopt, omdat dit de leeftijd was om te stoppen. In de jaren erna heb ik op het BOC 'blikkies' opgeleid. Dit zijn brandwachten die de brandweeropleiding in Amsterdam hebben gevolgd.

Hoogtepunt

Brandjes blussen blijft toch het mooist. Ik kijk terug op een mooie tijd bij de brandweer. Als ik één hoogtepunt moet uitkiezen, was dat de middelbrand in de Jodenbreestraat in het eerste jaar dat ik als brandweerman werkte. Dat vond ik echt een spektakel. Al met al scheidt het werk een sterke band onderling. Je gaat samen een brand in en komt je er ook samen weer uit. Bovendien is het werk altijd verrassend en anders. Dat maakt het werk spannend.

Hans Borgman, 63 jaar is een reünist van Brandweer Amsterdam-Amstelland. Hij begon als brandweerman toen hij 23 jaar was. Hij werkte er 32 jaar als beroeps. Tegenwoordig is hij nog actief als beheerder bij het BOC, de oefenlocatie op de Zuidergasfabriek aan de Spaklerweg. Bovendien is hij lid van de reünistenvereniging van het korps.

Toekomst

Op dit moment werk ik zo nu en dan op het BOC als er wat te doen is. 'Beheerder' wil ik mezelf niet echt noemen, maar een betere naam heb ik er eigenlijk ook niet voor. Binnenkort sluit de oefenlocatie aan de Spaklerweg en dan stop ik er ook mee.

Vraag van IJsbrand & Niels: Wat vindt u van de jeugdbrandweer?

Ik heb er zelf weinig ervaring mee. Toen ik zo oud was, bestond de jeugdbrandweer nog niet. Ik denk wel dat het goed en belangrijk is voor de doorstroom van vrijwilligers.

Advies aan IJsbrand & Niels:

Een aantal praktische tips: Let op je veiligheid en zorg ervoor dat je als brandweerman veel leert en veel weet en dat je het materiaal goed kan bedienen en toepassen. Probeer ook altijd overzicht te houden over de situatie. Ik denk dat dit belangrijk is om een goede brandweerman te worden.

Opkomsttijden onder druk

Door de geplande bezuinigingen zijn de opkomsttijden onderwerp van felle discussies. Maar die discussie is in troebel water beland, vindt lector Brandpreventie René Hagen.

Door: Paul de Lange

Sneller dodelijk

'Drie minuten. Langer heb je tegenwoordig meestal niet om levend uit een brandende woning te komen', zegt René Hagen. Hij is lector Brandpreventie aan de Brandweeracademie. 'Een kwart eeuw geleden duurde het bij een woningbrand gemiddeld zeventien minuten voordat er sprake was van een fatale situatie. Nu is dat gemiddeld dus nog maar drie minuten. Dat komt onder andere door al het kunststof in woningen. De branduitbreiding en de rookontwikkeling is veel sneller dodelijk dan vroeger.' Hagen wil maar zeggen: goed dat er een discussie plaatsvindt over opkomsttijden, maar dan moet die wel alle kanten van de zaak belichten. De relatie tussen opkomsttijden en veiligheid wordt naar zijn smaak te weinig belicht.

Politieke keuze

Volgens cijfers van het CBS duurt het landelijk gemiddeld tien minuten voordat de brandweer na een brandmelding op de stoep staat. Die opkomsttijden verschillen in de CBS-cijfers per provincie. Lange tijd was het niet altijd even duidelijk hoeveel minuten de brandweer er precies over mocht doen. Dat veranderde toen vorig jaar oktober de Wet Veiligheidsregio's van kracht werd. In het aanvullende Besluit Veiligheidsregio's staat expliciet omschreven wat de opkomsttijden per type gebouw zijn. Voor een normale woning geldt acht minuten, voor bijvoorbeeld een portiekwoning zes minuten. Waarop zijn die tijden eigenlijk gebaseerd? Hagen: 'Die cijfers golden in de jaren tachtig als rekenmethode om te plannen waar je kazernes het beste

kunt neerzetten. Om de cijfers te bepalen is wel wat gekeken naar statistieken en wetenschappelijke publicaties, maar niet uitgebreid. Oorspronkelijk zijn ze dan ook bedoeld als verhoudingscijfers. En niet als harde minuten in de zin van: als je er binnen zoveel minuten bent, heb je nog zoveel procent kans om mensenlevens te redden. Het is een politieke keuze geweest om de opkomsttijden in de wet op te nemen, geen veiligheidskeuze.'

Oprekken opkomsttijden

Van de voorgeschreven opkomsttijden kan een regio volgens het Besluit Veiligheidsregio's afwijken. Maar alleen wanneer het regio-bestuur die afwijking voor een bepaalde locatie van tevoren weet te motiveren. Als absolute ondergrens geldt een opkomsttijd van achttien minuten. Vooral die ondergrens zorgt in discussies over bezuinigingen voor onduidelijkheid. 'Het beeld ontstaat soms dat regio's de opkomsttijden naar eigen keuze oprekken, zodat ze dan kazernes kunnen sluiten. Maar als regio's afwijken van wettelijke tijden, is dat meestal niet uit bezuinigingsoverwegingen' zegt René Hagen. 'Vaak gebeurt dat omdat de opkomsttijden niet worden gehaald in de bestaande situatie. Wanneer je als regio dan de tijden oprekt, ben je natuurlijk in minder procent van de gevallen te laat. Zelfs als het aantal kazernes in de regio bijvoorbeeld gelijk blijft, en het dus qua veiligheid niets uitmaakt.'

Preventieve maatregelen

Al worden er momenteel natuurlijk wel brandweerkazernes met sluiting bedreigd. Ook bij Brandweer Amsterdam-Amstelland, waar de komende jaren 3,5 miljoen euro

moet worden bezuinigd.

Commandant Caroline van de Wiel liet over de voorgenomen bezuinigingsplannen op de website van Brandweer Amsterdam-Amstelland weten: 'Het samenvoegen van de twee kazernes in Amsterdam Zuidoost kan alleen wanneer er eerst wordt geïnvesteerd in brandveiligheid van de woningen.' Hagen steunt die gedachtegang: 'Je kunt pas op de achterkant bezuinigen als je eerst aan de voorkant investeert. Uit onderzoek komt al heel lang naar voren: neem maatregelen waardoor er minder branden uitbreken, en waardoor de branden kleiner zijn als dat toch gebeurt. Dan kun je aan de achterkant, de uitrukkant, uiteindelijk met minder kazernes. En zelfs met hogere aanrijtijden. Terwijl je tegelijkertijd het aantal doden en gewonden omlaag brengt. Dat werkt echt, het is bewezen op vele plekken in de wereld. Dit hele idee van aan de voorkant investeren en aan de achterkant afbouwen is dan ook niet nieuw. Het bestond al voordat de bezuinigingen speelden. Om de veiligheid te vergroten kan de brandweer niet anders dan vol inzetten op preventieve en brandwerende maatregelen. En op maatregelen die ervoor zorgen dat burgers zelf op tijd uit een brandend pand kunnen komen. De discussie over opkomsttijden die nu in de Tweede Kamer speelt, zijn daarom niet zinvol als niet ook gekeken wordt naar de snelheid van branduitbreiding en de zelfredzaamheid van mensen. Alleen kijken naar opkomsttijden wekken schijn van veiligheid, omdat ze steeds minder relevant zijn. Want een opkomsttijd van drie minuten: dat red je als korps in de praktijk natuurlijk nooit.'

Lezersaanbieding

Gezocht: vrijwilligers voor de brandweer

Brandweer Amsterdam-Amstelland is op zoek naar vrijwilligers. In mei is het korps een campagne gestart om nieuwe brandweermensen voor de vrijwillige kazernes te werven. Speciaal voor de campagne is een slogan bedacht die nadruk legt op zowel liefde voor de brandweer als voor de betreffende gemeente. Zo zijn er acht verschillende T-shirts ontworpen met elk een eigen slogan.

Mail uw voorkeur en uw naam en adres naar:
sitrap@brandweeraa.nl

- I AALSMEER
- I AMSTELVEEN
- I DIEMEN
- I DRIEMOND
- I DUIVENDRECHT
- I LANDELIJK NOORD
- I UITHOORN
- I OUDERKERK a/d AMSTEL

Ook zo'n T-shirt hebben?

De eerste 20 aanmeldingen maken kans op een uniek T-shirt met de slogan naar keuze. Op de achterkant van het shirt staat: vrijwilligerbijdebrandweer.nl en op de rechtermouw staat het brandweerlogo.

Kies uw gemeente: Aalsmeer, Ouderkerk a/d Amstel, Amstelveen, Diemen, Duivendrecht, Landelijk Noord, Uithoorn, Driemond.